

ΚΡΙΤΙΚΗ

Διαχρονικός διάλογος στοχαστών

Ο Ντέιβιντ Ράνσιμαν προσεγγίζει με ευρηματικό και ουσιαστικό τρόπο την ιστορία της νεωτερικής πολιτικής

Του Μάρκου Καρασαρίνη

Πώς μπορεί να μιλήσει κανείς για την ιστορία των πολιτικών ιδεών; Ένας τρόπος, ο προφανής ίσως, είναι να οικιαγραφησει ρεύματα σκέψης και τη διαδοχή τους. Ένας άλλος, αυτός που επιλέγει ο καθηγητής Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ **Ντέιβιντ Ράνσιμαν**, είναι να βασιστεί την προσέγγισή του σε πρόσωπα ως κόμβους σε μια μακρά διαδρομή. Η *Μικρή ιστορία των ιδεών. Από τον Χομπς στον Φουκουγιάμα* (εκδ. Πατάκη), αρχική μορφή της οποίας υπήρξε το podcast «Talking Points» του Ράνσιμαν το καλοκαίρι του 2020 στη διάρκεια της πανδημίας, αποτελεί μια σύνοψη του νεωτερικού στοχασμού.

Το ενδιαφέρον ωστόσο είναι ότι δεν λειτουργεί ως απλή γραμμή με 12 στάσεις (*Τόμας Χομπς, Μαίρη Γούλστονκραφτ, Μπενζαμέν Κονσταντ, Αλέξις ντε Τοκβίλ, Καρλ Μαρξ και Φρίντριχ Ενγκελς, Μοχάντας Γκάντι, Μαξ Βέμπερ, Φρίντριχ Χάγκεκ, Χάνα Αρεντ, Φραντς Φανόν, Κάθριν ΜακΚίνον, Φράνσις Φουκουγιάμα*), αλλά ως δίκτυο με πολλαπλές διασυνδέσεις και σταθμούς μετεπιβίβασης.

Προσλαμβάνοντας τη στιγμή της COVID ως πολιτική εμπειρία, ο Ράνσιμαν θέλησε να συσχετίσει «την ιστορία των ιδεών με τα μεγάλα πολιτικά ζητήματα που ήρθαν στο προσκήνιο λόγω της πανδημίας». Θέτει, επομένως, στο επίκεντρο της πραγματείας του το νεωτερικό κράτος, αρχής γενομένης από τον Τόμας Χομπς και τον *Λεβιάθαν* του ως θεμέλιο της σύγχρονης έννοιας περί πολιτικής. Γύρω από τον πυρήνα αυτόν εμφανίζονται σταδιακά να περιτρέφονται πληθώρα κλασικών πεδίων προβληματισμού που ανέκυψαν και πάλι με ιδιαίτερη οξύτητα στα χρόνια της καραντίνας: καταναγκασμός, ασφάλεια, βία, ελευθερία, δημοκρατία, αγορά, διακυβέρνηση, επανάσταση, ηγεσία, διακρίσεις.

Ο ευρηματικός τρόπος με τον οποίο συλλαμβάνει και χειρίζεται ο συγγραφέας το υλικό του έγκειται στο ότι τα πρόσωπα δεν παρουσιάζονται επί ογκνής προκειμένου να υποδυθούν τον ρόλο τους και μετά να αποσυρθούν. Καθώς τα κεφάλαια προχωρούν, αντιλαμβάνεται κανείς ότι στην πράξη πρόκειται για έναν διάλογο πολλών μεταξύ τους (ενδεικτικά, Κονσταντ και Τοκβίλ συνομιλούν με τον Χάγκεκ, η ΜακΚίνον με τη Γούλστονκραφτ και τον Βέμπερ) και όλων με τον Τόμας Χομπς. Φυσικά, η διαδικασία της επιλογής έχει

↑ Ο Ντέιβιντ Ράνσιμαν θέτει στο επίκεντρο της πραγματείας του το νεωτερικό κράτος, αρχής γενομένης από τον Τόμας Χομπς και τον «Λεβιάθαν»

DAVID RUNCIMAN
Μικρή ιστορία των ιδεών. Από τον Χομπς στον Φουκουγιάμα
 Μετάφραση Πέτρος Γεωργίου.
 Εκδόσεις Πατάκη 2024,
 σελ. 368, τιμή 17,70

ως συνέπεια σημαντικές αποουσίες όπως εκείνες του *Τζον Μείναρντ Κέις* και του *Γιούργκεν Χάμπερμας*. Κάποιες από αυτές αντιταθίζονται στον δεύτερο γύρο των podcasts που ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια, όπου ο Ντέιβιντ Ράνσιμαν μεταβάλλει ελαφρά την οπτική του γωνία εστιάζοντας πλέον στην «αποκάλυψη της μάσκας της σύγχρονης πολιτικής» μέσα από τα κείμενα των *Ζαν-Ζακ Ρουσό, Τζέρεμι Μπένθαμ, Φρέντερικ Ντάγκλας, Σάμιουελ Μπάπλερ, Φρίντριχ Νίτσε, Ρόζα Λούξεμπουργκ, Καρλ Σμιτ, Γκότφρα Σουμπέτερ, Σίμον ντε Μπιοβουάρ, Τζον Ρολς, Ρόμπερτ Νόζικ, Τζούνιπθ Σκλαρ*.

Η δεύτερη δωδεκάδα στοχαστών προεκτείνει και διαφοροποιεί παράλληλα την αρχική ιδέα και θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να τη διαβάσει κανείς σε αντιπαραβολή με την πρώτη. Ωστόσο, για να επιστρέψουμε στον ανά χειράς τόμο, ένα εισαγωγικό εγχειρίδιο εξ ορισμού δεν μπορεί να συμπεριλάβει τα πάντα και το τίμημα είναι αποδεκτό όταν το αποτέλεσμα αποδεικνύεται πρωτότυπο, ευφυές και ελκυστικό για τον αναγνώστη.

Ο Ράνσιμαν θέλησε να συσχετίσει «την ιστορία των ιδεών με τα ζητήματα που ήρθαν στο προσκήνιο λόγω της πανδημίας»